

A KATONAI
ALAPISMERETEK
OKTATÁSA, AHOGY ÉN
LÁTOM

Készítette:

- Kuris Gergely
- Maráczai Máté
- Molnár Krisztina

Felkészítő tanár:

Tóth György
(tothgy@wignerkozepiskola.hu)

Összefoglalás

A pályázati dolgozatunkban arra teszünk kísérletet, hogy bemutassuk, hogyan valósul meg a katonai alapismeretek szabadon választott tantárgy oktatása az egri Wigner Jenő Műszaki, Informatikai Középiskola és Kollégiumban. A dolgozatba beépítjük saját meglátásainkat és tapasztalatainkat.

Cél: A rendelkezésre álló szakirodalom és jogszabályi hivatkozások alapján valamint a katonai alapismeretek oktatásában diáktársaink véleményét figyelembe véve, értékelve a tantárgy oktatását, kiemelve annak hiányosságait, intézményi pozitívumait és fejlesztési lehetőségeit.

Kiinduló helyzet: Az idén negyedik éve tanuljuk a katonai alapismeretek tantárgyat. Úgy véljük, hogy kellő tapasztalattal és ismerettel rendelkezünk ahhoz, hogy be tudjuk mutatni a tantárgy oktatásának problematikáját. Fontosnak tartjuk ezt azért, hogy a közel jövőben változtatni lehessen annak tartalmán, összetevőin.

Főbb megállapítások: Tanulmányaikból kiindulva és kutatási eredményeinket összegezve elmondható, hogy a katonai alapismeretek oktatása túlságosan elméletorientált. Az ezt tanuló diákok, köztük mi is úgy érezzük, hogy ezen szükséges lenne változtatni annak értelmében, hogy a hazafias és honvédelemre való nevelést közelebb vigyük, és jobban megszerettessük a tantárgyat célcsoportjával (középiskolás diákokkal).

Következtetések: A tantárgyat tanuló diákok visszajelzései, és saját álláspontunk szerint szükséges a tananyag struktúrájának, óraszámának és tartalmának újragondolása. Kiemelten fontosnak tartjuk azt, hogy a fiatalokhoz közelálló gyakorlati ismeretanyagok (lövészet, önvédelem) épüljenek be az oktatásba. Úgy véljük, hogy az általunk javasolt változtatások eredményeként növekedne az érdeklődés honvédelem ügye iránt.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
1.1. A témaválasztás indoklása.....	3
1.2. A pályázati kutatás módszerei.....	4
1.3. Hipotéziseink.....	5
2. A tantárgy elméleti tartalma	6
2.1. Az oktatás helyi megvalósulása.....	6
2.2. Tapasztalataink és javaslataink.....	7
3. A tantárgy gyakorlati tartalma	9
3.1. Az oktatás helyi megvalósulása.....	9
3.2. Tapasztalataink és javaslataink.....	9
4. A Wigner Középiskola jó gyakorlatai a katonai alapismeretek tantárgy oktatásában	12
4.1 A Wigner Középiskola jó gyakorlatai	12
4.2 A gyakorlati kezdeményezések értékelése	13
5. Összegzés	16
5.1. A hipotézisek igazolása	16
6. Felhasznált források, irodalmak	18
7. Függelék	19
7.1. Ábrajegyzék.....	19
7.2. Az online kérdőív tartalma	19

1. Bevezetés

Az egri Wigner Jenő Műszaki, Informatikai Középiskola és Kollégium hosszú ideje elkötelezett a honvédelmi és hazafias nevelés ügye iránt. Mivel Eger városa régi katonaváros, az intézmény 2011/2012-es tanévtől kezdődően vállalta, hogy képzését bővíti a katonai alapismeretek tantárgy oktatásával. Ennek jegyében immáron hatodik tanéve zajlik a katonai alapismeretek oktatása az iskola katonai tagozatos diákjai számára.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy Wigner Középiskolába jelentkező nyolcadikos diákok érdeklődéssel várják, hogy milyen ismereteket sajátíthatnak el a négyéves képzés során.

1.1. A témaválasztás indoklása

A Magyar Hadtudományi Társaság az idén „A hadtudomány ifjú tudósa” című pályázatára a dolgozat címében szereplő témát választottuk. Úgy gondoljuk, hogy mint érettségi előtt álló katonai tagozatos diákok kellő rálátással rendelkezünk a katonai alapismeretek sajátosságaira. Úgy gondoljuk, hogy a huszonegyedik században is fontos az, hogy középiskolás korosztály megismerkedjen a Magyar Honvédség működésével, felépítésével. Kiemelt jelentőségűnek tartjuk, hogy a magyar fiatalokkal megismertessék a hazafias nevelés tárgykörét és magukévá tegyék a hazaszeretetet.

A katonai alapismeretek oktatásának aktuális helyzetét adja az Európára nehezedő migrációs válság biztonság- és védelempolitikai jellege. Mivel a honvédelem az Alaptörvény szerint minden magyar állampolgár közös ügye, fontos tartjuk azt, hogy a katonai kihívások aktualitásaival megismerkedjenek a mai fiatalok.

A katonai alapismeretek oktatására a magyar városok közül talán Eger a legalkalmasabb. Gondoljuk ezt azért, mert az egri hősök 1552-es diadalával már óvodás korukban megismerkednek a fiatalok. A város nagy múltú katonavárosként olyan hősöknek adott otthont, akik példaképként szolgálhatnak számunkra is (többek között: Dobó István,

Lenkey János). Ezek mellett a település környékének földrajzi adottságai segítik a katonai alapismeretek tantárgy gyakorlati összetevőinek oktatását is.

A Wignerbe járó katonai tagozatos diákok jelentős része komoly életcéljának tartja azt, hogy érettségi után a Magyar Honvédség valamely szervébe integrálódjon. Végzős diákjaink a Nemzeti Közzolgálati Egyetemet, valamint a szentendrei Altiszi Akadémiát jelölték meg továbbtanulási szándékkal. Ahhoz, hogy ezekbe az intézményekbe bekerüljenek, szükség van arra, hogy közép vagy emelt szinten tegyenek érettségi vizsgát a katonai alapismeretek szabadon választható érettségi tárgyából. Meglátásunk szerint a tárgy tanulásával nem csak sikeres érettségi vizsgát tudnak tenni, hanem a fent említett oktatási intézményekben sikeresen meg tudjuk állni a helyüket.

1.2. A pályázati kutatás módszerei

A pályázati dolgozat megírása előtt áttekintettük az interneten és az iskola könyvtárában hozzáférhető nyomtatott és elektronikus szakirodalmakat. A dolgozatban tárgyalt témákhoz főként a Katonai alapismeretek című tankönyvet és munkafüzetet használtuk fel. Annak érdekében, hogy szélesítsük látókörünket áttanulmányoztuk az 51/2012-es (XII. 21.) EMMI rendeletet, ami a tantárgy kerettantervét tartalmazza, valamint a 40/2002-es (V. 24.) OM rendeletet, amely a katonai alapismeretek tantárgy részletes vizsga követelményeit tartalmazza.

A szakirodalmi háttéranyag felhasználása mellett fontosnak tartottuk azt, hogy saját élményeinket, tapasztalatainkat is beleépítsük a dolgozatba. Ennek érdekében több alkalommal team-megbeszéléseket folytattunk és többnyire a „brainstorming” alapelveit felhasználva összegeztük elképzelésünket, gondolatainkat.

Azzal a céllal, hogy az általunk megfogalmazottak ne csak a saját véleményünket tükrözzék, 2017. márciusának elején kérdőíves kutatást végeztünk a Wigner Középiskola katonai tagozatos diákjai között. A kérdőívet a „Google Forms” szolgáltatás segítségével készítettük el. Azért döntöttünk e mellett, mert ezzel tudtuk elérni a legtöbb tanulót, könnyen kitölthető és az adott válaszok pontosan, gyorsan kiértékelhetőek. A kérdőív elkészítését követően saját osztálytársaink körében próbamérést hajtottunk végre, azzal a céllal, hogy teszteljük érthetőek, elégvilágosak-e a kérdőívben szereplő kérdések.

A próbamérést követően több esetben korrigáltuk a kérdéseinket. A négy katonai évfolyamon tanulók számára 2017. március 24-én küldtük ki e-mailben a kérdőívet. A 88 tanulóból 52 fő töltötte ki és küldte vissza kérdőívünket a megadott határidőre. Örömmel tapasztaltuk azt, hogy a kitöltés senkinek sem okozott problémát.

A március 28-án lezárt kérdőívek adatait az azt követő héten dolgoztuk ki, értékeltük és elemeztük. Ezen munkafázis során készítettük el a pályázatot szemléletessé tevő diagramjainkat.

1.3. Hipotéziseink

Azért folyamodtunk a kérdőíves felméréshez, mert ellenőrizni szeretnénk volna azt, hogy az iskolába járó és katonai alapismereteket tanuló diákok is ugyan úgy látják-e a tantárgy oktatását. Ezáltal próbáltuk az általunk megfogalmazottakat objektíven több osztály véleményét figyelembe véve vizsgálni.

A témaválasztást követően a katonai alapismeretek oktatásával kapcsolatban az alábbi hipotéziseket állítottuk fel:

- nem feltétlenül jó az, hogy 4 éves képzés során az elméleti oktatás előnyben részesül a gyakorlati képzéssel szemben;
- úgy gondoljuk, hogy a tantermen kívüli szabadtéri foglalkozások színesebbé tennék a tantárgy oktatását;
- feltételeztük azt, hogy az intézmény által meghonosított gyakorlati tevékenységek jobban elnyerik az idejára diákok tetszését, mint a kerettanterv által előírt elméleti foglalkozások.

2. A tantárgy elméleti tartalma

A négyéves tanulmányaink során azzal szembesültük, hogy a katonai alapismeretek tantárgy főként elméleti ismeretek átadásáról szól. Ez nem a Wigner Középiskola képzési sajátossága, hanem a kerettanterv és az érettségi követelményekhez igazodó oktatási forma.

2.1. Az oktatás helyi megvalósulása

Kilencedikes diákként azt gondoltuk, hogy a katonai alapismeretek órákon főként harcászati, alaki és egyéb gyakorlati tevékenységeket fogunk végezni. Ennek ellenére elméleti oktatás keretében a törvényi előírásokhoz igazodva olyan tananyagtartalmakat kellett elsajátítanunk, amelyek nem feltétlenül feleltek meg korosztályunk sajátosságainak. Többek között foglalkoztunk a világra és Magyarországra nehezedő biztonsági kihívásokra a NATO, Európai Unió és az ENSZ szerepével, feladataival szervezeti felépítésével és működésével. Csak a tanév második felében ismerkedhettünk meg közelebbről a Magyar Honvédség szervezetével és felépítésével.

Tizedik évfolyamon korunk háborúinak általános jellemvonásairól tanultunk, valamint a tanév nagy részében térképészeti és tereptani ismeretekkel gazdagodtunk.

Tizenegy-tizenkettedik évfolyamon olyan általános katonai ismereteket tanultunk, melyek révén betekintést nyerhettünk a Magyar Honvédség szervezeti felépítésébe, és hétköznapi életébe. Ezek a tananyagok azért szerepeltek kiemelt részletességgel, mert a honvédelmi pályára kerülésünk alkalmával ezek fogják meghatározni a hétköznapijainkat.

Az utolsó évfolyamon kiemelt szerepet kapott a tantárgy oktatásában a középszintű érettségire történő felkészülés. Végzős évfolyamunk többsége döntött úgy a februári érettségire történő vizsga jelentkezése alkalmával, hogy a kötelező ágazati érettségi vizsga mellett hatodik tantárgyként katonai alapismeretekből is érettségi vizsgát tesz.

2.2. Tapasztalataink és javaslataink

A fent leírtak alapján úgy gondoljuk, hogy nem illeszkedik a korosztály érdeklődési köréhez a tantárgy struktúrája. Fontosnak tartanánk azt, hogy ha marad a katonai alapismeretek elméleti jellege, akkor az érdekesebb, több tanuló érdeklődését lekötő témakörök kerüljenek a kilencedik, tizedik évfolyamra.

Azt tapasztaltuk, hogy a tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamon előkerülő témakörök jobban illeszkednének a kilencedikes korosztály igényeihez, hiszen a katonai élet érdekesebb, izgalmasabb oldalát mutatja be. Véleményünk szerint sok diáknak elveszi a kedvét az, hogy kilencedik és tizedik évfolyamon nagyon száraz, érdeklődési körüktől távol álló anyagokat kell tanulniuk.

Tapasztalatunk azt mutatja, hogy fontos lenne az, hogy a tantárgy oktatóinak rendelkezésére álljanak olyan interaktív, digitális tananyagok, videók, amelyek szívesebbé teszik az oktatást, fenntartva a gyerekek érdeklődését. Más érettségi tantárgyak esetében ilyenek már hosszú évek óta rendelkezésre állnak. Egy olyan gyakorlatorientált képzés esetén, mint amilyen a katonai alapismeretek nélkülözhetetlen a fentebb említett tartalmak megléte, alkalmazása.

Saját megállapításainkat támasztották alá diáktársaink véleményei is. A megkérdezettek nagy része (38%) választotta azért a katonai alapismeretek tanulását, mert ezzel szeretne a későbbiek során foglalkozni. A válaszadók nagy arányban (21%) nyilatkozták azt, hogy kifejezetten elkötelezettek érzik magukat a Magyar Honvédség iránt. Jelentős részük (25%) esetében a család motiválta őket abban, hogy katonai pályára lépjenek. Álláspontunk szerint a megkérdezettek motivációjában nem az elméleti ismeretek elsajátítása játszott döntő szerepet, hanem a gyakorlati tevékenységek megismerése. Az a tanuló, akit a nagypapája világháborús történetei irányítottak a katonai pálya felé nem a NATO szervezeti felépítése érdekli elsősorban, hanem a harcászati, lövészeteti ismeretek.

A kérdőívvezés során kiderült az is, hogy a katonai alapismereteket tanuló diákok döntő részének (67%) a NATO, az Európai Unió, és az ENSZ felépítése, története okozta a legnagyobb nehézséget a tantárgy tanulása során. Ezzel szemben alig-alig nyilatkoztak úgy, hogy a gyakorlati tevékenységek megismerése nehezítené meg tanulmányaikat.

Arra a kérdésünkre, hogy mely témák ragadták meg figyelmüket leginkább az órák során alig érkezett értékelhető válasz (1-2%) amely arra vonatkozott, hogy lekötötte figyelmüket a száraz elméleti tananyag.

Arra a direkt módon feltett kérdésünkre, hogy egyetértenek-e azzal, hogy a katonai alapismeretek tantárgy oktatása főként elméleti jellegű az alábbi válaszokat kaptuk.

1. diagram: Egyetértesz-e azzal, hogy az oktatás főként elméleti jellegű?¹

Az adatokból világosan látszik az, hogy a megkérdezettek 81%-a nem ért egyet a felvetett kérdéssel. Esetükben feltételezhető az, hogy érdeklődési körüket főként a gyakorlati ismeretek elsajátítása jelenti. A válaszadók azon része (19%) aki főként az elméleti oktatást preferálja, minden bizonnyal a tantárgy hadtörténeti vonatkozásai iránt elkötelezett (például második világháború története vagy a hidegháború eseménytörténete).

Az elméleti oktatással kapcsolatos tapasztalatainkat az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- szükséges volna a tantárgy elméleti anyagrészeinek újra felosztása, újragondolása;
- fontosnak tartanánk, hogy más érettségi tantárgyakhoz hasonlóan jobban érvényesüljenek a korosztályos sajátosságok;
- az iskola diákjainak velünk egybehangzó álláspontja szerint túlzottan elméleti jellegű a tantárgy és ezen időszakban változtatni.

¹ A kérdőíves kutatás alapján készített saját diagram.

3. A tantárgy gyakorlati tartalma

A katonai tagozatra történő jelentkezésünkkel arra számítottunk, hogy a régi katonai középiskolák mintájára, és az eltörölt sorkatonasághoz hasonlóan, katonai kiképzést, katonai magatartási formákat és kézzel fogható gyakorlati ismereteket fogunk szerezni.

3.1. Az oktatás helyi megvalósulása

Négyéves tanulmányaink során nagyon kevés elvárásunk valósult meg a gyakorlati képzéssel kapcsolatban. A katonai alapismeretek tantárgy oktatásának részeként kizárólag térképészeti foglalkozásokban és alaki gyakorlatokban mutatkozott ez meg. Az érettségi felkészülés alkalmával az elsősegély-nyújtási gyakorlatok színesítették az elméleti oktatást.

Kifejezetten sajnáljuk azt, hogy a tantárgy jellegéből és Magyarország Európai Unióval való vállalásaiból adódóan nem tölthető meg több gyakorlati ismerettel a tananyag. Ebben szerepet játszik az is, hogy heti egy illetve két órában mindent nem lehet megtanítani.

Általánosan el tudjuk mondani azt, hogy a tantárgy sajátosságainak ellenére oktatóink törekedtek arra, hogy a nehezen tanulható elméleti tananyagrészeket érdekesebbé tegyék számunkra. Több alkalommal hallgathattunk meg a témába vágó előadásokat, tájékoztatókat volt és jelenlegi katonáktól.

3.2. Tapasztalataink és javaslataink

Megkérdezett diáktársaink gyakorlati képzésekkel kapcsolatos véleményét az alábbi diagram szemlélteti:

2. diagram Fontosnak tartanád-e, hogy gyakorlatorientált legyen az oktatás?²

Világosan látszik az, hogy a megkérdezettek jelentős többsége (85%) örülne annak, ha gyakorlatorientálttá válna a tantárgy oktatása. Főként az derült ki, hogy leginkább a képzésbe frissen bekapcsolódó kilenc és tizedik évfolyamosok vannak ezen a véleményen. Az érettségi előtt álló tizenkettedik évfolyamosok körében volt magasabb a gyakorlatiasabb képzés elvetése: esetükben ez véleményük szerint az érettségire való felkészülés miatt alakult így.

Kutatásunkban vizsgáltuk azt is, hogy milyen gyakorlati tevékenységet ültetnének be a tantárgy oktatásába a képzésben jelenleg résztvevő diáktársaink. Válaszaikból az derült ki, hogy kifejezetten örülnének annak, ha szervezett lövészeti foglalkozásokon vehetnének részt, önvédelmi ismeretekkel gazdagodhatnának a képzés részeként. Többük kiemelte azt is, hogy fontos volna a katonai szakmai idegen nyelv oktatása a tantárgy részeként. Véleményünk szerint az idegen nyelv fontossága azért merült fel igényként, mert a tiszti továbbtanuláshoz bemeneti követelményként középfokú angol nyelvvizsgát, míg az altiszti továbbtanuláshoz szintén bemenetként alapfokú nyelvvizsgát várnak el.

A tantárgyat tanulók körében mértük azt is, hogy mennyire értenek egyet azzal, hogy a Wigner középiskola igyekszik hosszú évek óta gyakorlatorientálttá tenni a katonai alapismeretek oktatását. Ahogy arra előzetesen számítottunk, hiszen saját tapasztalatunk is ez, a képzésben résztvevők több mint 90%-a jónak tartja ezt a kezdeményezést.

² A kérdőíves kutatás alapján készített saját diagram.

Az gyakorlati oktatással kapcsolatos tapasztalatainkat az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- a tantárgyat tanulók örömmel vennék azt, ha gyakorlati ismeretek elsajátítása kerülne a tantárgy oktatásának középpontjába;
- elsöprő többségük támogatná a lövészet és az önvédelmi ismeretek bevezetését;
- a megkérdezettek örülnek annak, hogy az iskola törekszik olyan ismeretek átadására is, amelyek kiegészítik az elméleti anyagrészeket.

4. A Wigner Középiskola jó gyakorlatai a katonai alapismeretek tantárgy oktatásában

Miután 2013-ban felvételt nyertünk az iskola katonai tagozatos osztályába szembesültünk azzal, hogy esetünkben új alapokra helyeződött a katonai alapismeretek tantárgy oktatása. A korábbi két év tapasztalatai alapján az iskola vezetés és a tantárgyat oktató szaktanárok úgy döntöttek, hogy korszerűsíti a tantárgy oktatását.

Olyan aktív és nyugállományú katonákat vont be az oktatói gárdába, akik fontosnak tartják azt, hogy a fiatalokat a honvédelem ügye mellé állítsák. Segítségükkel és elképzeléseiket megvalósítva egy olyan pozitív változás részesei lehettünk, amely eredményeként gyakorlatorientáltabbá vált az oktatásunk.

4.1 A Wigner Középiskola jó gyakorlatai

Felismerve a tisztán elméleti oktatás korlátait havonta egy alkalommal, hétvégén terepi foglalkozásokon veszünk részt. Ezeken az alkalmakon hegyvidéki környezetben sajátíthatjuk el a katonai élet fortélyait. Kipróbálhatjuk, hogy az elméletben megtanult ismereteket hogyan kell valós helyzetben alkalmazni: például a terepi mozgásmódokkal, a rejtőzködés lehetséges formáival ismerkedhetünk meg. A térképészeti ismereteket valós helyzetben tájékozódási feladatok során alkalmazzuk.

Több olyan gyakorlaton is részt vettünk ahol nem csak nappali viszonyok között, hanem az éjszakai erdőben is kipróbálhattuk a tanultakat. A gyakorlati foglalkozások során harcászati ismereteink is bővültek: évente két alkalommal szervezett paintballozás keretében próbálhatjuk ki azt, hogy mit is jelent például az épület harc. Ezt a játékot azért tartjuk fontosnak a képzésben, mert éles helyzetet szimulálva, de játékos keretek között kell hoznunk harctéri, taktikai döntéseket. Országosan is egyedülálló a tavasszal és ősszel megrendezésre kerülő két napos „túlélő” gyakorlat. Ezt azért tartjuk fontosnak, mert a tanulók számára a lehető legközelebb hozza a természet viszontagságait: megtanulnak tüzet gyújtani, ehető növényeket gyűjteni és álcázni magukat a terepi viszonyok között.

Annak érdekében, hogy a katonai alapismeretek oktatását még színesebbé tegye, az iskola felújította két állásos, löterét. Igen hasznosnak tartjuk azt, hogy rendszeresen tudunk légpuska lövészet gyakorlaton részt venni. Ennek köszönhető az, hogy tizenegyedik

évfolyamra katonai tagozatos diákjainkat megyei és országos lövészversenyeken tudjuk indítani.

A katonai hagyományteremtést szolgálja iskolánk minden évben megrendezésre kerülő kadett avató ünnepe. Ennek során civil és katonai vezetők jelenlétében fogadják maguk közé a felsőbb évesek a kilencedikes katonai tagozatos tanulókat. Nagyon jónak tartjuk azt, hogy az eseményen minden évben tiszteletét teszi a szentendrei Altiszti Akadémia parancsnoka, Bozó Tibor dandártábornok úr és a Magyar Honvédség, vezénylő zászlósa, Kriston István főtörzszászlós úr. Személyük nem csak az ünnepség fényét emeli, hanem követendő példaként szolgálnak a kadettek előtt.

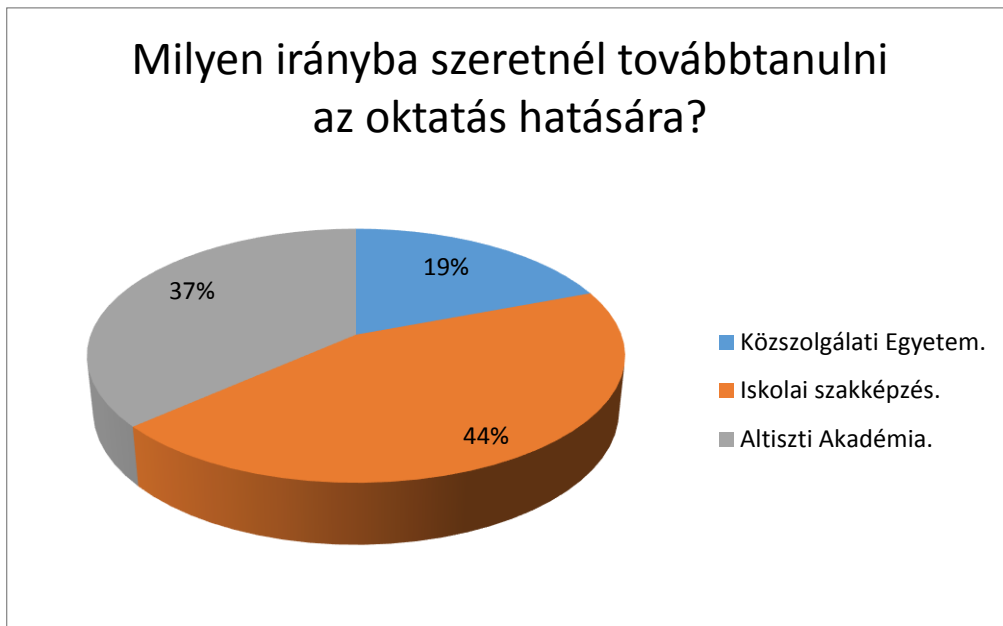
A katonai alapismeretek oktatását egészíti ki intézményünkben a különböző honvédelmi versenyekre való felkészülés. Katonai tagozatos diákokként magasabb szintű testnevelés oktatásban részesülünk. A versenyfelkészítés eredményességét mutatják katonai tagozatosai városi, megyei és országos verseny eredményei.

Az iskola, végzős diákjaiként úgy érezzük, hogy szerencsésnek mondhatjuk magunkat azért, hogy az elméleti tudás megszerzésén túl négy éven keresztül hasznos és színes gyakorlati tevékenységeken vehettünk részt. Úgy gondoljuk, hogy ezen foglalkozás segítőinek (akik önköltségen és önszántukból segítették fejlődésünket) hálásak lehetünk azért, hogy a katonai pályára való felkészülésünket segítették.

4.2 A gyakorlati kezdeményezések értékelése

A kérdőívezés során megkérdezett tanulók hozzánk hasonlóan úgy vélik, hogy a Wigner Középiskola újításai a katonai alapismeretek oktatásában komoly segítséget nyújtanak számunkra abban, hogy elsajátítsuk azokat a kompetenciákat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy tanulmányainkat sikeresen tovább folytassák a Magyar Honvédség keretein belül. A válaszadók döntő része (79%) gondolja úgy, hogy az iskola segíti őt a katonai pályaválasztásban.

A fentiek értelmében kíváncsiak voltunk arra, hogy milyen irányban képzelik el továbbtanulásukat diáktársaink. Válaszaik megoszlását a következő diagram szemlélteti:

3. diagram Milyen irányba szeretnél továbbtanulni az oktatás hatására?³

Az eredmények alapján megállapítható, hogy a megkérdezettek több mint fele nyitott a katonai továbbtanulás irányába: 37%-uk az altiszti képzésbe, 19%-uk a tiszti képzésbe szeretne bekapcsolódni. Bár 44%-uk az iskola profiljából adódóan szakképzésben szeretne továbbtanulni, tudomásunk van arról, hogy a szakma megszerzése után mégis a honvédség keretein belül képzelik el jövőjüket.

Katonai tagozatos diáktársaink a gyakorlati programok közül legszívesebben a paintballon, és a szervezett táborokon szeretnek részt venni. Örömmel tapasztaljuk azt, hogy az iskola lehetőségeihez mérten figyelembe veszi a diákok ezen igényeit és ez által sokrétűbbé teszi a képzést.

A tantárgyat jelenleg egy főállású pedagógus tanítja iskolánkban, de a diákok fontosnak tartják azt, hogy az oktatásba hivatásos, és nyugállományú katonák is bevonásra kerüljenek. Ennek érdekében a gyakorlatok szervezésében aktív szerepet vállalnak az egri Toborzó Iroda beosztott tisztjei. Segítségükkel a „könyvszagú” képzés mai aktualitásokkal és hasznos gyakorlati ismeretekkel tud bővülni.

A gyakorlati képzés kiszélesítésének érdekében diáktársainkkal együtt azt preferálnánk, hogy a tantárgyat tanulók egységes ruházatot és felszerelést kaphassanak, magasabb legyen a tantárgy óraszámja és az iskolák részesüljenek központi segédanyagokban. Úgy véljük, hogy a

³ A kérdőíves kutatás alapján készített saját diagram.

fiatalabb korosztály megnyeréséhez fontosak lennének a képzés külsőségei: egységes ruházat, egységes felszerelés, tájoló.

A Wigner Középiskola gyakorlati oktatásával kapcsolatos tapasztalatainkat az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- diákként örülünk annak, hogy az iskola nagymértékben támogatja továbbtanulási törekvéseinket;
- jónak tartjuk azt, hogy országosan egyedülálló képzési struktúrába kapcsolódhattunk be.

5. Összegzés

A pályázati dolgozatban feltártak és saját tapasztalataink alapján elmondható, hogy a katonai alapismeretek oktatása a jogszabályi környezet miatt döntően elméleti jellegű. Ennek ellenére hétköznapijainkban azt tapasztaljuk, hogy a saját és diáktársaink igényeihez leginkább egy gyakorlatorientáltabb tantárgy illeszkedne.

Meggyőződésünk az, hogy a fiatalok pályára irányításához, megtartásához és pozitív hozzáállásuk megőrzéséhez szükség van arra, hogy átgondolják a tantárgyi követelményeket. Álláspontunkat erősítette meg a Wigner Középiskola katonai tagozatos diákjai körében végzett kérdőíves kutatás is.

5.1. A hipotézisek igazolása

1. hipotézis: Nem feltétlenül jó az, hogy 4 éves képzés során az elméleti oktatás előnyben részesül a gyakorlati képzéssel szemben.

Az itt eltöltött évek során tapasztaltuk azt, hogy a tantárgy oktatásától nem pusztán elméleti oktatását átadását vártuk. Nézetünket megerősítette diáktársaink álláspontja is. A kutatásból egyértelműen látszik, hogy nehezen tudják elsajátítani a száraz elméleti tananyagot, kedvüket szegik a számukra unalmas tananyag részek, ezzel szemben az iskola által szervezett gyakorlati foglalkozásokba lelkesen és aktívan kapcsolódnak be.

2. hipotézis: Úgy gondoljuk, hogy a tantermen kívüli szabadtéri foglalkozások színesebbé tennék a tantárgy oktatását.

Saját tapasztalatunk szerint sokkal szívesebben szerzünk ismereteket a tantermen kívül, hiszen számunkra érdekesebb gyakorlatokat tudunk végrehajtani. A gyakorlatok fejlesztik, elmélyítik vezetői képességeinket, közösségi felelősségtudatunkat és bajtársiasságra nevelnek.

3. hipotézis: Feltételeztük azt, hogy az intézmény által meghonosított gyakorlati tevékenységek jobban elnyerik az idejára diákok tetszését, mint a kerettanterv által előírt elméleti foglalkozások.

Ezen hipotézisünket a kérdőívezés során visszaérkezett tanulói válaszok maximálisan igazolták. Több alkalommal tapasztaltuk azt, hogy más iskolák katonai tagozatos diákjaival szemben diáktársaink szívesen vesznek részt akár szabadidejüket is feláldozva a hétfői gyakorlatokon.

6. Felhasznált források, irodalmak

1. Katonai alapismeretek (tankönyv). HM Zrínyi Nonprofit Kft. Budapest, 2011.
2. Katonai alapismeretek Munkafüzet. HM Zrínyi Nonprofit Kft. Budapest, 2012.
3. Kerettanterv a Katonai alapismeretek tantárgy oktatásához. 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet – a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről. (<http://kerettanterv.ofi.hu/>; utolsó hozzáférés: 2017. március 30.)
4. 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről (https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a0200040.om; utolsó hozzáférés: 2017. március 30.)

7. Függelék

7.1. Ábrajegyzék

1. diagram: Egyetértesz-e azzal, hogy az oktatás főként elméleti jellegű? 8
2. diagram Fontosnak tartanád-e, hogy gyakorlatorientált legyen az oktatás? 10
3. diagram Milyen irányba szeretnél továbbtanulni az oktatás hatására? 14

7.2. Az online kérdőív tartalma

1. Hasznosnak tartod-e középiskolában a katonai alapismeretek oktatását?
2. Mit tartanál a legfontosabbnak a tantárgy oktatásában?
3. Miért választottad a katonai alapismeretek tanulását?
4. Melyik témák okoznak nehézséget a tanulás során?
5. Melyik témák ragadták meg figyelmedet a tanulás során?
6. Egyetértesz-e azzal, hogy az oktatás főként elméleti jellegű?
7. Fontosnak tartanád-e, hogy gyakorlatorientált legyen az oktatás?
8. Milyen gyakorlati tevékenységeket ültetnél be a tananyagba?
9. Milyen gyakorlati tevékenységeket ültetnél be a tananyagba?
10. Melyik iskolai gyakorlati tevékenységek tetszenek igazán?
11. Segít-e az intézmény katonai oktatása a pályaválasztásban?
12. Milyen irányba szeretnél továbbtanulni az oktatás hatására?
13. Kiket vonnál be a tantárgy oktatói közé?
14. Milyen feltételek javítanák a képzés színvonalát?
15. Fontosnak tartod-e, hogy a középiskolások belépjenek a tartalékos rendszerbe az oktatás hatására?